

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

GAP (Good Agricultural Practices) “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี” เป็นระบบการปฏิบัติงานมาตรฐานสากล ประเภทหนึ่ง มีความสำคัญเนื่องจากสินค้าเกษตรที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมีปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมี และโรคแมลง ศัตรูพืช GAP จึงเป็นระบบมาตรฐานที่แสดงให้เห็นว่าผลผลิตทางการเกษตรที่ได้นี้ มีความปลอดภัย ในทุกทุกมิติที่เกี่ยวข้อง คือ

1. ผู้ผลิต : เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่แบบพึ่งพาตนเองได้ ด้วยราคา และปริมาณผลผลิตที่เพียงพอ มีสุขภาพที่ดี ปลอดภัยจากสารเคมีและมลภาวะต่างๆ
2. ผู้บริโภค : ลูกค้าได้รับผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารพิษ ด้วยราคาที่เป็นธรรม
3. สิ่งแวดล้อม : เป็นกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายดิน น้ำ อากาศ
4. สังคมเกษตรกร : เป็นสังคมที่มีความสุข เห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ระบบมาตรฐานสากล GAP นี้จึงเกิดจากเกษตรกรและผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stake holder) เป็นหลัก โดยมีนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประสานงาน สนับสนุนร่วมกันพัฒนาแนวทางปฏิบัติของกระบวนการผลิตเทคโนโลยี ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 ทาง คือ ทางด้านวัฒนธรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local knowledge) และทางด้านวิทยาศาสตร์ หมายถึง วิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ (conventional knowledge) ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนักวิชาการมักคุ้นเคยกับวิทยาการสมัยใหม่ จึงมักนำความรู้เหล่านี้ถ่ายทอดให้กับเกษตรกร และมักไม่เกิดการยอมรับ ดังนั้นกระบวนการGAP ของพืชแต่ละตัวนั้นจะต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานกับวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ โดยมีความปลอดภัยในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ดังที่กล่าวไว้แล้ว

ดังนั้นการดำเนินงานเรื่องของ GAP ของพืชใดใด ก็ควรเริ่มจากวิธีปฏิบัติของเกษตรกรที่ดำเนินการอยู่แล้ว แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาเหตุผล และจุดร่วมกัน ซึ่งอาจมีมากกว่า 1 วิธีก็ได้ โดยกระบวนการเหล่านี้ นักวิชาการและเกษตรกรจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อหาประสิทธิภาพของการผลิตตามมาตรฐานสากล แล้วนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการผลิตทางการเกษตร โดยในความหมายของประสิทธิภาพการผลิตที่จะต้องคำนึงถึงในแง่การจัดการไร่ร่อนนั้น จะเน้นไปที่ ปริมาณผลผลิต, คุณภาพของผลผลิต และต้นทุนการผลิต

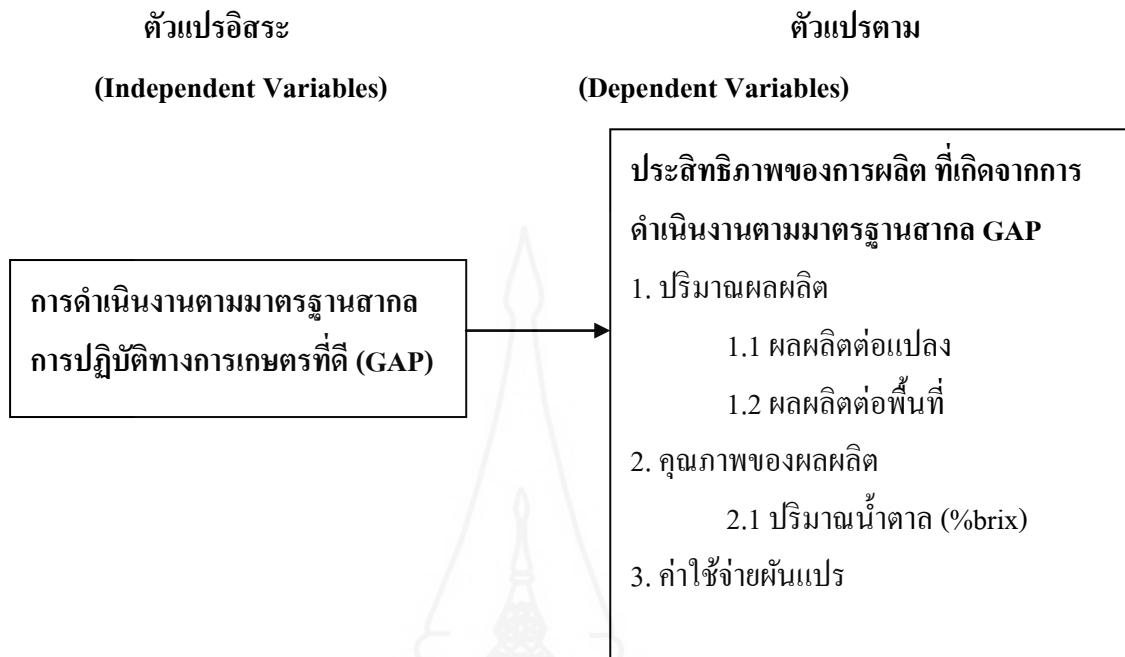
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการผลิตตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) : กรณีศึกษาบริษัทสยามไวเนอรี่ เทรคคิงพลัส จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อร่างข้อกำหนดการจัดการไร่ร่อนไวน์ ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
2. เพื่อศึกษาขั้นตอนการนำระบบมาตรฐานสากล การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจไร่ร่อน
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไวน์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ในเรื่องประสิทธิภาพของการผลิต เมื่อได้ดำเนินงานตามมาตรฐานสากล GAP จากนักวิชาการ และผู้ที่ทำงานทางด้านนี้ พบว่าตัวแปรอิสระ คือ การจัดการไร่ร่อนตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดประสิทธิภาพของการผลิตไร่ร่อน โดยที่พบว่า ปริมาณผลผลิต คุณภาพของผลผลิต และ ต้นทุนการผลิต เป็นตัวแปรตาม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้ศึกษาประสิทธิภาพของการผลิต โดยเฉพาะในกรณีศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดตามแผนภาพดังภาพที่ 1.1 นี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ด้านประชากร : การวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษาของบริษัทสยามไวเนอรี่ เทรดิงพลัส จำกัด ที่ไร่องุ่นหัวหินฮิลล์ ซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 150 ไร่ ที่ดำเนินงานตามมาตรฐานสากล GAP เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีแล้ว

4.2 ด้านเนื้อหา : เป็นการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการผลิต ของไร่องุ่นที่ดำเนินงานตามมาตรฐานสากล GAP

5. ข้อจำกัดการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีปัจจัยอย่างอื่นที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพแวดล้อม สภาพอากาศ ซึ่งแปรปรวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการผลิตในแต่ละปี เป็นไปได้ไม่ชัดเจน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ประสิทธิภาพการผลิต หมายถึง การผลิตสินค้าในปริมาณที่กำหนดด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด หรือการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณที่มากที่สุดภายใต้งบประมาณ, ต้นทุนการผลิต หรือปัจจัยการผลิต ที่กำหนด

6.2 GAP ย่อจาก Good Agricultural Practices หมายถึง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งเป็นระบบการจัดการตามมาตรฐานสากล ที่ใช้ในการรับรองสินค้าเกษตรและอาหาร ของ สำนักรับรองมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารนานาชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6.3 ปริมาณผลผลิตขององุ่นจะวัดจากพวงองุ่นทั้งช่อ โดยวัดเป็นกิโลกรัม หรือตัน

6.4 คุณภาพหลักขององุ่นจะวัดที่เปอร์เซ็นต์ความหวาน(% brix), ความเป็นกรด-ด่าง(pH) และปริมาณกรด(Tartaric Acid/ TA) ซึ่งในการวิจัยนี้จะใช้เปอร์เซ็นต์ความหวาน ในการวัดคุณภาพขององุ่น โดยองุ่นที่มีเปอร์เซ็นต์ความหวานมากก็จะมีคุณภาพมาก เนื่องจากความหวานขององุ่นเกิดจากการสังเคราะห์แสงที่ใบองุ่น เมื่อใบองุ่นมีความสมบูรณ์ ก็จะสร้างอาหารซึ่งเป็นน้ำตาลได้มาก แต่หากต้นและใบองุ่นไม่สมบูรณ์ มีการเข้าทำลายของโรคและแมลง ก็จะทำให้สร้างอาหารได้น้อย ทำให้ผลองุ่นไม่หวาน แม้ว่าจะเก็บเกี่ยวช้าขึ้นก็ไม่ทำให้ความหวานเพิ่มขึ้น

6.5 โรงเรือนห้วหินอิฐ เป็นโรงเรือนขนาดใหญ่ เพื่อผลิตองุ่นทำไวน์และเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ตั้งอยู่ที่ บ้านคอกช้าง ต.หนองพลับ อ.ห้วยหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,200 ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกองุ่นไปแล้วประมาณ 260 ไร่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ได้ร่างข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของการปลูกองุ่นไวน์ และได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตไวน์องุ่นตามมาตรฐานสากลGAP โดยเน้นในแง่ของปริมาณผลผลิต คุณภาพผลผลิต และค่าใช้จ่ายผันแปร เพื่อที่จะช่วยพัฒนาปรับปรุงการจัดการไวน์องุ่นต่อไป

